

Letnik XLVII — Posamezna številka 20 stotink — Oglasi se računajo v štiri dni... Dopolni naj se pošiljajo uredništvu...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v štiri dni... Oglasi trgovcev in obrtnikov...

Volilni imperalizem

V nedeljo 22. t. m. se bodo vršile v Trstu in okolici občinske volitve. Odslek političnega društva 'Edinost' za Trst in okolico poziva zopet zavedne tržaške in okoliške Slovence...

veden in značajan. Brez ozira na to, kdo bo zmagal, bomo šli v volilni boj. S tem bomo dokazali vladajočim strankam, da ne maramo posnemati ne Judov ne Ciganov. ... Prati temu volilnemu imperalizmu moramo odločno protestirati. Ali bodo besede naših zastopnikov na merodajnem mestu zalegle ali ne, še ne vemo...

vim letom. Kakor po navadi se je vršila občinska judovska služba božja. Ko je bilo cerkveno opravilo končano, so začeli verniki odhajati, jih je ustavil glas rabin, ki je zaklical: 'Čakajte! Eden naših judovskih bratov bi rad obtožil nekega drugega Judal'...

ločila, toda združiti jih morata zopet produkcija in delo. Italija nima sedaj nikakega poudarka proti priznanju Rusije. Mi se nečemo vtikati v notranje zadeve drugih držav, toda tudi Rusija mora opustiti vsako vikanje v druge države. ... Angleski načrt govori nato o potrebi primernih sredstev za izmenjavanje blaga kakor tudi o potrebi obstoja finančnih in denarnih zavodov v državah...

katerimi so Nemci najbolj trgovali, ravno one, katerih industrija je prepadla in ki so bile izbrisane iz evropske trgovske karte. Tudi Anglija sama je imela velike kupčije s Poljsko, Avstrijo, Rusijo itd. ... V Angliji vlada silna brezposelnost, ki bolj obremenjuje angleško bilanco nego pokojnine, ki se izplačujejo pohabljenim in bišim vojakom...

Jugoslavija

Zaroka kralja Aleksandra z romunsko knežinjo
BELGRAD, 7. Iz ministrskega predsedstva je bila danes izdana v obliki komunikacije vest, da bo kralj Aleksander odpotoval za božične praznike v Sinajo, kjer se bo sestel z romunskim kraljem in njegovo družino. ... Kralj Aleksander se zaroči in poroči z romunsko knežinjo Mariolo. ... Današnja 'Pravda' priobčuje daljši članek, v katerem s posebnim poudarkom naglašajo okolnost, da ta sestanek odstrani vsa nesoglasja med Romunsko in jugoslovansko vlado...

Uspeh balkanske prometne konferencie

BELGRAD, 7. Na konferenci, ki se je vršila v Belgradu zaradi vzpostavitve železniškega prometa med Jugoslavijo, Bolgarijo in Grško, je došlo do popolnega sporazuma. Sklepi dogovora bodo veljali od 1. junija t. l. dalje. ... Konferenca o razdelitvi železniških vagonov
BELGRAD, 7. 'Pravda' poroča, da se bo meseca aprila vršila na Dunaju konferenca delegatov nasledstvenih držav, na kateri se bo razpravljalo o razdelitvi vozovnega parka bivše avstroogrške monarhije. ... Vprašanje moratorija za plačila v inozemstvo
BELGRAD, 7. Ministrski svet je te dni razpravljal o inozemskih plačilih jugoslovenskih trgovcev. ... Rusija
Kako je bil Trocki izključen iz judovske cerkve?
LONDON, 6. Tukajšnji listi so prinesli vest, da je bil vrhovni poveljnik ruske rdeče armade izključen iz judovske cerkve, in obenem obširna poročila, kako se je to zgodilo. ...

Francija

Konferenca v Cannesu. — Lloyd George za vzpostavitev mednarodne trgovine. — Rusija in Nemčija se povabita na konferenco v Zenevo
CANNES, 7. Prva seja konferencie zaveznikih držav se je začela v navtičnem krožku ob 11 pod predsedništvom Briand. ... Govor Loyda Georgea
CANNES, 7. Po Briandovem predlogu, naj se ustanovita dve komisiji, prva za vprašanje odškodnin, druga za vprašanje obnove Evrope, je dobil besedo Lloyd George, ki je izjavil, da je sedanja konferenca brzokone najbolj važna od vseh, kar se jih je vršilo po premirju, ker bodo njene posledice velike. ...

Govor Loyda Georgea

CANNES, 7. Po Briandovem predlogu, naj se ustanovita dve komisiji, prva za vprašanje odškodnin, druga za vprašanje obnove Evrope, je dobil besedo Lloyd George, ki je izjavil, da je sedanja konferenca brzokone najbolj važna od vseh, kar se jih je vršilo po premirju, ker bodo njene posledice velike. ...

Briandov odgovor Loydu Georgeu

CANNES, 7. Briand je izjavil na seji vrhovnega sveta, da za sedaj ne želi odgovorjati na govore svojih predgovornikov glede odškodnine, dokler ne bo tehniška komisija pripravila materiala. ... Zedinjene države povabljene na gospodarsko konferenco
PARIZ, 7. 'Matin' zagotavlja, da je bilo poslano Zedinjenim državam formalno vabilo, da naj se udeležijo mednarodne gospodarske konferencie. ...

Dr. Momčilo Ninčić minister vnanjih stvari

BELGRAD, 7. Kakor znano je ministrski predsednik g. Nikola Pašić kandidiral za ministra vnanjih zadev dr. Momčilo Ninčića, bivšega finančnega ministra. ...

Kako je bil Trocki izključen iz judovske cerkve?

LONDON, 6. Tukajšnji listi so prinesli vest, da je bil vrhovni poveljnik ruske rdeče armade izključen iz judovske cerkve, in obenem obširna poročila, kako se je to zgodilo. ...

Govor Loyda Georgea

CANNES, 7. Po Briandovem predlogu, naj se ustanovita dve komisiji, prva za vprašanje odškodnin, druga za vprašanje obnove Evrope, je dobil besedo Lloyd George, ki je izjavil, da je sedanja konferenca brzokone najbolj važna od vseh, kar se jih je vršilo po premirju, ker bodo njene posledice velike. ...

Govor Loyda Georgea

CANNES, 7. Po Briandovem predlogu, naj se ustanovita dve komisiji, prva za vprašanje odškodnin, druga za vprašanje obnove Evrope, je dobil besedo Lloyd George, ki je izjavil, da je sedanja konferenca brzokone najbolj važna od vseh, kar se jih je vršilo po premirju, ker bodo njene posledice velike. ...

Govor Loyda Georgea

CANNES, 7. Po Briandovem predlogu, naj se ustanovita dve komisiji, prva za vprašanje odškodnin, druga za vprašanje obnove Evrope, je dobil besedo Lloyd George, ki je izjavil, da je sedanja konferenca brzokone najbolj važna od vseh, kar se jih je vršilo po premirju, ker bodo njene posledice velike. ...

vadno suhega leta in drugih navadnih let. (Vremensoslovsko leto se začneja 1. decembra in se končajo 30. novembra. Številke v oklepaju označajo količino navadnih let): december 1920 — 34,5 mm (50,8), januar 1921 — 20,8 mm (37,9), februar 4,8 (35,6), marec 21,5 (41,1), april 24,6 (42,7), maj 32 (48,6), junij 11 (55,4), julij 4,4 (55,1), avgust 63,7 (53,1), september 25 (48,9), oktober 131 (57,9) in november 31,4 (48,8).

Kakor se vidi so bili vsi meseci razen avgusta nenavadno suhi. Vloga vsega preteklega leta znaša 2769 mm nasproti 5759 mm let z navadno količino vlage, tako da dosega primanjkljaj 299 mm. To je največji primanjkljaj, odkar se vlaga meri z vodoravnimi. Do sedaj je veljalo l. 1899 za najbolj suho, ki je imelo 417 mm dežja. Nasproti pa je bilo l. 1878 najbolj mokro, ker je imelo 750 mm dežja.

Ze lanske zima je bila nenavadno suha. Pe-kote poletje pa je naglo raztopilo v Alpah sneg, ki ga je bilo že tako zelo malo. Vseled tega je industrija v planinskih krajih trpela znatno škodo. V Savoiji se je poleg tega opazilo da so se ledeniki močno skrčili. Ledeniki Vanoise se je umeknil za 250 metrov. Na pogorju Belledonne, ki je bilo pokrito z večnim snegom, se je ves sneg popolnoma raztopil. Posledice takega krčenja ledenikov in pomankanja snega lanske zime se pozna tudi na rekah. Reka Isère, ki je navadno dajala 35-40 kubnih metrov vode na sekundo, jih daja letno jedva

12-15. Vse to ima zelo slabe posledice za in-dustrijo in vse gospodarsko življenje enega dela Francije. Vseled tega so letošnji sneg vsi z veseljem pozdravili in si ga želijo še mnogo, zelo mnogo.

Anglija

De Valera demisioniral

DUBLIN, 7. De Valera, ki je bil predlo-žil protinacrt za angleško - irski dogovor, je naznanil uradno, da izstopa iz Dayi Eireanna.

Nemčija

Zita pripravlja novo pustolovščino

BEROLIN, 7. Včerajšnji »Achtuhrblatt« prinaša poročilo, da ima bolezni Karlovega sina Roberta diplomatični značaj. Karl-isti baje pripravljajo novo akcijo. Skušaj-o, da pride na madžarski prestol Karlov sin Oton. Zita bi rada prišla v Švico, da se dogovori s karlisti. Nato namerava od-potovati v Budimpešto in se z otroci pred-staviti parlamentu. Pri tej priliki izroči Zita parlamentu pismo svojega soproga Karla, v katerem se odpoveduje madžar-skemu prestolu v korist svojemu sinu Atonu.

z detvom, da smo tu in ne smeta videti v naši želji po narodnem življenju ireden-tizma.

Gospodarsko krizo silno čuti naše ljud-stvo. Propadanje domače industrije po-množuje z vsakim dnem brezposelnost in stopnjuje revščino delavskega sloja. Po-manjkanje normalnih prometnih zvez in trgovskih odnošajev z zaledjem ubije po-lagoma trgovsko življenje, zlasti tržiško. Razvaline in pustopoljine na Goriškem pritisajo k tlom naše kmetovalce v onih krajih, a vinogradniki že občutijo konkuren-co italijanskih vin. To je slika našega gospodarskega življenja v preteklem letu. Tudi na tem polju smemo upati na zbolj-šanje v tekočem letu. Obnovitveno delo porušenih krajev bo hitreje napredovalo in tudi razmerje z zaledjem se mora končno urediti. Vsaj to dvojico smemo pričako-vati. L. 1921. naj bi pomenilo vrhunec na-šega trpljenja, odkoder se naj vije pot nav-zdol proti boljšim časom.

K decemberskemu zhorovanju vseruskih sovjetov

Po strašnih letih revolucije in meščan-skih vojn v Rusiji je bilo leto 1921 za vesoljno Rusijo najhujše zaradi ogromne lakote, ki je spravila to veliko deželo na rob propada. Velikih naporov bo treba, da se vsaj deloma ublaži neznošno pomanj-kanje živil v prizadetih pokrajinah. Tr-pljenje ruskega ljudstva je tako veliko, da se je ves svet zgrozil in je splošno prodrlo prepričanje, da je treba Rusiji pomagati. Tudi Rusiji sovražni Zupad prihaja do spoznanja, da bi bil polom Rusije usoden za vse ostalo Evropo, ki preživlja težko gospodarsko krizo v velikem delu vsled ruskega gospodarskega propadanja. Rusi-ja je bila pred vojno evropska žitnica, a s svojimi zemeljskimi zakladi in surovinami je zalagala zapadno industrijo. Vkljub tem ogromnim zakladom je Rusija danes ne samo pasivna za evropsko gospodarstvo, ampak je nesposobna, da bi se sama sebe preživela. Polna dezorganizacija indu-strije z neprestanim nazadovanjem kmet-ijske proizvodnje in potem še slaba letina prošle žetve je skoraj uničila rusko gos-podarsko življenje.

V teh za Rusijo tako usodopolnih časih se je znala sovjetska vlada ohraniti na krmilu in celo utrditi svoj ugled in politič-no moč v notranjosti in na zunaj. Današ-njim ruskim vladnim krogom ni mogoče od-reči dobre volje in požrtvovalnosti za rešitev Rusije. Saj so nekdanji strogi dog-matični komunisti napravili tak preobrat v svoji politiki, da jih celo lastni pristaši zmerjajo z reformisti. Življenje je bilo pač silnejše od mrtvih dogem in potem, ko se je komunistična družba zaletela preveč naprej, je morala napraviti velik korak nazaj in se približati prejšnjemu družabne-mu redu, prilagoditi se je morala obstoje-čim razmeram, da reši sovjetsko republi-ko in ruski narod pred poginom.

Zborovanje IX. kongresa vseruskih so-vjetov, ki se je vršilo koncem preteklega decembra v Moskvi nam podaja precej nazorno sliko o ruskem položaju. Ta kon-gres je zanimiv po velikem številu sovjets-kih odposlancev iz vseh sovjetskih repub-lik, prisostvovali pa so tudi mnogi tuji ter domači in inozemski časniki. Ta kongres nam dokazuje, da je današnja Ru-sija razdeljena v preko štirideset samo-stojnih republik, toda te republike pripo-znavajo Moskvo za svoje središče, armada je skupna, a med posameznimi republikami ne obstoje nikake državne ne carinske meje. Tako predstavljajo vse te republike v splošnem eno ogromno državo, v kateri prevladuje Moskva in velikoriski narod. Obrobne dežele kakor Georgija, Azerbej-džan, Armenija, Ukrajina so bile zastopane po odposlancih, ki so vsi vodjarji za-sluge rdeče vojske, ki jih je osvobodila iz manjševske nadvlade. Važna je izjava predsednika ljudskih komisarjev Ukrajine Rakovskega, ki je rekel: »Delavci in kmetje Ukrajine so popolnoma solidarni s sovjetsko Rusijo. Ukrajina se je končno otresla belih roparskih čet in je prišla vstopa v svet gospodarskega obnovev... Tudi v vprašanju priznanja ruskih carističnih dol-gov je Ukrajina popolnoma soglasna s so-vjetsko Rusijo».

Zborovanje je bil nekaj pregled vseh panog ruskega gospodarskega in politične-

ga življenja navanoter in navzven. Lenin, ki je bil izvoljen za predsednika, se je v kratkih obrih dotaknil zunanje politike, gospodarske krize in stremjenja ruske vlade vzpostaviti trgovske odnošaje z Za-padom. Lenin je priznal, da je svetovna revolucija takorekoč pokopana, da je Ru-sija obdana od kapitalističnih držav in da mora zato upoštevati to dejstvo. Boljševi-ška vlada je bila torej prisiljena popustiti napram kapitalističnim zahtevam. Zgrozil je mimogrede Poljski, Rumunski in Fin-ski z rdečo armado ki je silna. To rožljanje s sabljo je nov dokaz, da se čuti sedanja ruska vlada močno v notranjosti in da je za vojsko vkljub vsej mizeriji dobro pre-skrbljeno. Dalje je poudarjal Lenin, da je potrebna združenje med delavstvom in kmetom. Gospodarska politika mora stremeti za tem, da bosta delayec in kmet po-magala drug drugemu na noge. Brez ruske industrije, ne more biti kmetškega napred-ka, a kmet se mora tega zavedati ter vi-deti v industriji tudi svoj spas.

Za Leninom so govorili razni komisarij, ki so podali poročila iz posameznih strok. Kamenev je govoril obširno o gospodarski politiki vlade. Povdarjal je pomen ruskega kmeta za rusko gospodarsko življenje; ru-sko prebivalstvo obstoja po ogromni ve-čini iz kmetov, kar mora upoštevati gos-podarska politika. Podal je nekaj stati-stičnih podatkov iz katerih je razviden velik primanjkljaj v ruski kmetijski proizvod-nji. L. 1913. je pridelala Rusija 4.300 milijonov pudov žita a l. 1920, samo 2.200 mil-jonov. Površje neobdelane zemlje se je povečalo tako, da je samo tej okolnosti pripisati 1200 milijonov pudov žita. Na in-dustrijskem polju se je proizvodnja silno zmanjšala, treba je industrijo popolnoma organizirati in skoraj na novo vzpostaviti. Rusija potrebuje 400 milijonov pudov žita, domača proizvodnja v l. 1921. pa znaša ko-maj 150 mil.

Bogdanov je predložil nekaj statističnih podatkov o sedanjem stanju industrije. Iz teh podatkov izhaja, da se je industrija v l. 1921. nekaj zboljšala: premoča se je iz-kopalo iz doneske kotline l. 1920. 275 mil. pudov, l. 1921. 325 mil. pudov; kovin se je pridelalo v Rusiji l. 1920. 9% mil. pudov, l. 1921. 13 mil. pudov.

Za proizvodnjo poljedelskih strojev se predvideva za l. 1922 takšen razvoj, da bo število izdelanih strojev za 17% prekosilo letno proizvodnjo iz predvojnega časa. Osimski je razvil sliko poljedelskega položaja. Iz njegovega govora je posneti, da trpi poljedelska proizvodnja tudi zara-di neracionalnega obdelovanja zemlje.

Krestinski je govoril o novi finančni po-litiki sovjetske vlade. Vzpostavitev trgovine in privatnih podjetij pomeni nov korak v gospodarski politiki Rusije. Zanimivo je, da je Krestinski naglašal potrebo ustaliti valuto ruskega rublja. Boljševiki so do se-daj brez nikakih skrbi in računov, morda celo namenoma tiskali papirnat bankov-ce, katerih izdaja je dosegla nezasišano višino. Hoteli so v obeh ruskega proletarca uničiti pohlep po denarju. Toda taka fi-nančna politika ni prinesla nobenih uspehov. Sedaj, ko se imajo vzpo-staviti z inozemstvom gospodarski od-nošaji, je pač jasno, da se trudi-jo ruski finančniki, da bi spravili v ravnovesje tudi denarno bilanco. To je nov dokaz o umiku boljševiške skrajne poli-tike nazaj k prejšnjemu finančnemu sistemu. Krestinski pripoznava sicer, da je v izda-janju papirnatega denarja Rusija prekosila Nemčijo, Poljsko in Nemsko Avstrijo, da pa se bo koncem l. 1922. nabajala tudi v tem oziru napram omenjenim državam na boljšem. Proračun l. 1922. bo še pasiven za kakih 230 milijonov zlatih rubljev.

Tudi poveljnik prve konjeniške armade Budicini se je oglašil in zarožil s sabljo: »Govori se o novih nevarnostih, ki pre-te sovjetski republik. Naši sovražniki pri-dravljajo nove napade. Izjavljamo vseru-skemu sovjetskemu kongresu, da smo pri-pravljeni za obrambo sovjetov. Na prvi po-ziv, se bo naša konjenica pripravila v 24 urah za pohod proti kateremukoli sovraž-niku».

Tako je tudi meč ruske vojske potrdil politiko sovjetske vlade, ki stoji trdno, ka-kor morda še ne do sedaj.

Kongres je odobril rusko trgovsko po-litiko, izvolil Lenina za predsednika ljud-skih komisarjev, ki odgovarjajo nekako ministrom v zapadnih vladah in končno

poslal Fritjofu Nansenu zahvalo za njegovo nepristransko, nesebično in človekoljubno delovanje v prid stradajočemu delu ruskega prebivalstva.

Nepreviden branitelj

Italijanski senator Benedetto Cirmi-ni, nam je že dlje časa znan po raznih člankih v nemških listih, v katerih razpravlja o meddržavnem življenju v Evropi, seveda vedno z ozirom na vlogo, ki jo igra Italija v evropskem koncertu. Iz lahko razumlj-ljivih razlogov, čitamo ravno v sedanjih časih njegove razprave z velikim zama-njem.

Najraje se oglašava v dunajski »Neue Freie Presse«. V številki tega lista od 31. decembra m. l. je objavil razpravo pod naslovom »Nemčija, Italija in Avstrija«. Že po naslovu se lahko ugane namen pi-sanja gospoda senatorja Cirmenija.

Podaja nam zgodovinski pregled zave-zniškega razmerja med omenjenimi drža-vami. V prvi vrsti naglašava in opisuje namene bivše trozveze v razdobju njenega dvaintridesetletnega življenja. Njegov na-men pa je, da bi dokazal da so bile razmere med Nemčijo in Italijo vsekdar pristrčne in odkritostne. Šlo je lahko — pravi Cirmi-ni — ker Nemčija ni imela nikakih izravnih interesov na Sredozemskem morju in ker ni mogla kot protestantska država, vzbujati suma, da bi hotela kovati z Vatikanom kako zaroto na škodo Itali-je. Obenem je spajala oba naroda istoča-snost narodnega preporoda. Pristrčnost odnošajev je pomepeševalo tudi gostoljubje, ki so ga uživali v Italiji številni nemški potniki in znanstveniki. Tudi pozneje, ko je Italija vsčopila v vojno, ni bilo tam o-pazati sovraštva proti Nemčiji. Tu ugotovlja Cirmi-ni znamenito dejstvo, da je prav v tistih dneh, ko je Italija Avstro-Ogrski napovedala vojno, hotela Nemčija skleniti z rimsko vlado dogovor, s katerim bi se določilo razmerje med obema državama ob času vojne! In znano je tudi — pravi senator Cirmi-ni — kako je Italija nad šestnajst mesecev odlašala z napo-vedjo vojne Nemčiji, čeprav sta Anglija in Francija silno pritiskali nanjo! Ko se je vojna končala, je Italija prva pokazala za dejanji, kako želi, da bi prišlo do vzpostave starih odnošajev s to zaveznico in do-kazala je, da so v Italiji stare simpatije napram Nemčiji še vedno žive.

Iz teh ugotovitev senatorja Cirmenija izhaja predvojna in medvojna časa bi se dali izvajati sklepi, ki bi pričali, da je Cirmi-ni sicer silno vnet, vendar pa pre-cej nepreviden branitelj italijanske poli-tike. Hotel bi pripraviti Nemce o neizpre-menjenih simpatijah Italije do Nemčije, ugotovlja pa dejstva, ki to Nemčijo po-stavljajo v slabo luč neiskrenosti in neljalnosti — zahrbtnega postopanja — na-pram Avstriji, ki ji je Nemčija pred vsem svetom slovesno prisegala večno, »nibe-lunsko zvestobo»!

Pa tudi na drugo stran je Cirmi-ni nepreviden branitelj italijanske politike. Postavlja Italijo samo v nelepo luč pred zavezniki v veliki vojni. Mi gornjim Cirmenijevim trditvam ne moremo verjeti. Ako bi bile resnične in bi popolnoma od-govarjale razpoloženju tedanje italijanske vlade, bi to pomenilo, da Italija ne bi bila iskrena napram svojim vojnim zavezni-ko in da bi ne bila odklonila kakega tajnega dogovora s tesno zaveznico svoje dedne sovražnice — Avstrije. To bi bilo vendar malo preveč!

Po tem izletu v predvojno in vojno dobo razpravlja Cirmi-ni o raznih dogodkih v poznejših časih, da bi dokazal, kako je Italija neomajno naklonjena Nemčiji in Nemcem. Naglašava, da Italija ni odobrava-la sovražnega postopanja proti Nemčiji po vojni. Tudi mi imamo svoje lastno mnenje o tem postopanju napram Nemčiji. Ven-dar menimo, da bi bil moral g. Cirmi-ni dobro pomisliti, da bi mogla njegova izja-va zelo neprijetno zadeti lastne zavezni-ke, posebno pa Francijo! Po mnenju gos-poda senatorja bi mogla Italija v teh velekritičnih časih sedeti na dveh stolihi. Tudi tu je bil g. Cirmi-ni nepreviden branitelj sodobne italijanske politike.

Cirmi-ni pravi dalje »dobesedno, da je bila Italija na strani Nemčije povsod, «kjer so hoteli z nezakonitim vmešavanjem plebiscite potvarjati na škodo Nemčije: v vzhodni Prusiji, v Zgornji Sleziji, na Ko-

Italija v letu 1921.

Preteklo leto v Italiji je označeno po dvojem: prvih po nadaljevanju in dobovanju protiboljševiške vojne in pa po gos-podarski krizi. Fašistovsko gibanje podpi-rano po vladi in meščanstvu je krepko in brezobzirno nadaljevalo svojo ofenzivno proti delavskim političnim in gospodarskim ustanovam. Ta ofenziva, ki se je pričela v velikem slogu po zasedbi kovinarskih tvornic, je v mnogem doprinesla, da je prišlo do »zakola med socialisti v Livornu. Ta razcepitev je socialistično stranko zna-tno oslabil, da se ni mogla v najnevarnej-šem času postaviti v bran proti fašistom, ki so izrabili to slabost v polni meri. In Giolitti je spomladi poslal domov parla-ment ter razpisal nove volitve trdno pričakujoč, kakor skoraj vse ostali svet, da je socialistično - boljševiška stranka strta v prah. Majske volitve, ki so se vršile z ognjem in mečem fašistovske strahovlade, so pač presenetile v tem oziru Giolittija in njegove prijatelje s fašisti vred, zakaj socialistična stranka je izšla iz tega krva-vega boja vkljub vsem nesrečam zmago-vita po številu poslancev, vendar pa se ni ta socialistična borba vršila več v zname-nju boljševizma in revolucije. Nekdanji re-volucionarni gromovniki so odložili Leni-nov grb, se postavili na zakonito stališče in se tako prelevili v miroljubno stranko, ki se je odrekla proletarski diktaturi in na-silni zrušitvi obstoječega reda.

Za to cenno so socialisti obvarovali svoje postojanke, ker so njih pametnejši voditelji uvideli nesposobnost demagoškega počel-ja levčarjev. Zakaj o revoluciji ni bilo govora. Morda bi se bila dala revolucija v septembru 1920. izvesti, težko pa držati, v l. 1921. pa je stalo s socialisti tako slabo, da so si njihovi nasprotniki želeli meščan-ske vojne v svesti si gotove in lahke zmage. Socialistični generali pa niso bili tako kratkovidni, zato so ubrali pot strateškega umika. Zrtvovali so nekaj demagoškega balasta in rešili stranko. Komunistična stranka pa se je porodila sika in klavna, niti pozneje, ko se je v postritvijo gos-podarske krize gmotni položaj delavstva poslabšal, ni prišla do nikakih uspehov v snu-bitvi proletariata, ampak je stalno naza-dovala, da je danes njena moč tako ne-znata, da je nihče več ne upošteva, niti njeni najhujši nasprotniki ne.

Da prihaja vkljub temu dan za dnem do krvavih prizorov v Italiji, je pripisati to počenjanje bolj sovražnim izbruhom posa-menzikov kakor pa strank. Protiboljševiš-ka vojna se je končala s porazom boljševizma in fašizem je izgubil svoj prvotni po-men. Zato se je v pretekli jeseni izpreme-nila fašistovska bojna organizacija v po-litično stranko. Je to še majhna stranka, vendar pa pomembna, ker šteje med svoje člane visokostojne osebe v vojaških pa tudi drugih vladnih krojih, ki predstavljajo imperialistične težnje nove povojne Ita-lije. Ne glede na bodoči razvoj stanke, ki je precej dvomljiva, pa zamoremo reči, da predstavlja bojno strujo v državi, je to torej predvsem vojna in vojaška stranka.

Ostale večje stranke z ljudske kot naj-

močnejšo skupino so tvorile vladno večino tudi po majskehi volitvah. Giolittijevo ministrstvo je padlo na videz vsled zunanje politike ministra Sforza, ki je bil posebno nacionalističnim skrajnežem premalo od-ločen, v resnici pa, ker je Giolitti dočrpal svojo vlogo in postal odveč. Zviti držav-nik se je umaknil novemu ministrstvu pod predsedstvom Bonomija, katerega neod-ločna, dvoumna politika natančno odgo-varja sedanjem notranjemu položaju Ita-lije. Nastopila je doba manj važnih stran-karskih bojev brez grozeče nevarnosti me-ščanske vojne.

Gospodarska kriza je priklopela do vr-hunca baš ob koncu te dobe in traja do danes. Res je, da je Giolittijevo minist-rstvo s kručnim zakonom pričelo veliko delo izravnanja državne finančne bilance in da je to delo tudi Bonomijevo minist-rstvo z uspehom nadaljevalo, vendar pa je svetovna gospodarska kriza zadala tudi ita-lijanski industriji težke udarce. Polomi Ilve in Ansaldo in nato Eskomptne banke so deloma posledice te krize, deloma pa jih je pripisati nesposobnosti ali nepošte-nosti upravnikov omenjenih podjetij. Rev-ščina in brezposelnost naraščata, trgovska bilanca je pasivna, zato je boljšanje držav-nih financ le prehodno, če se ne ublaži gos-podarska kriza.

V vnajši politiki je ostala Italija dosled-na v svoji Jugoslaviji sovražni politiki. Grof Sforza je bil sprtetjši diplomat od svojih prednikov, zakaj vzpostavil je poli-tični in diplomatski ugled svoje države na-pram zaveznikom in vodil tudi napram slabejšim sosedom zmernejšo politiko. Te-ga ni mogoče reči o njegovem nasledniku Della Torretta. Della Torretta si je v svojo brezobzirnostjo napram Jugoslaviji in Av-striji odtujil Češko, a s šopronsko zadevo se do dobra zameril Avstriji. Čehoslovā-ka in Avstrija sta se začeli kot dobri so-sedi pogajati in Beneševa politika stremi za ustvaritvijo nekake zveze med nasled-stvenimi državami. In danes se že govori o priključitvi Jugoslavije in celo Bolgarije k tej zvezi. Božanje male Ogrske ni pri-neslo italijanskemu ministru Della Torretti blagoslova. In že se oglašajo proti njemu njegovi nekdanji občudovalci, ki so ko-vali v oblake njegovo diplomatsko spret-nost povodom beneškega dogovora med Ogrsko in Avstrijo.

Ce se ozremo na politične razmere v naših krajih, tedaj pomeni l. 1921. dobo najhujših političnih preganjanj, kar smo jih kdaj doživeli Jugoslovenci. Fašistovska strahovlada je dosegla svoj višek o pri-liki majskehi volitve. Tedaj so nam zgo-rele v tužni Istri cele vasi, naši umstveniki po-sebno, duhovščina in učiteljstvo so bili iz-postavljeni najhujšemu. Izgube na šolskem in kulturnem polju so ostale in se še pove-čale in še danes se nam prepoveduje pričanje priprostih zabav in veselje brez nikakega političnega obilježja. Vendar pa smemo upati, da je bilo l. 1921. najhujše v tem oziru in da nam bo dano v l. 1922. svo-bodnejše dihati. Italijanska vlada in ita-lijanska javnost se morata pač sprijazniti

varjal, naj se nikar ne napijejo, celo krmarja nista odklonila ponujene pijače in ni preteklo dolgo, ko so bili že vsi pijani. Filip se je podal v kajuto, da bi videl, če je kapitanu že od-gledel in bi ga pripeljal na krov. Našel ga je v globokem spanju, iz katerega ga je le s težavo zbudil, da bi mu razodel žalostno vest. Myr-heer Kloots je sledil Filipu na površje, a se je še vedno opotekal. Komaj se je dobro razgledal okrog sebe, ko se je popolnoma nezave-stno zgrudil na v bližini stoječi top, kajti za-dobil je močno pretresenje možganov. Hille-brant je bil tudi preveč oslabilen, da bi bil zmožen za delo in zdaj je Filip spoznal v kako obnemnem položaju se nahajajo.

Dnevna svetloba je še povečala grozo raz-dejanja. Sicer je ladja še vedno bežala pred viharjem, tudi njena smer je bila spremenjena. Poleg tega je bil kompas sirt in mornarji itak ne bi ubogali Filipa.

»On ni nikak mornar,« so se izgovarjali, »kaj nas bo util, kako je treba krmariti.« Vihar pa je dosegel svoj višek. Dež je sicer ponehal, to-da vetrovi so od vseh strani butali ob ubogo jadernico. Mornarji pa so se smejali, peli in kričali.

Pilot Schriften je bil videti vodja upornikov. V roki je držal steklenico žganja, plesal, pel in mahal z rokami kot obsedenec, svoje grozno oko pa je upiral v Filipa. Na njegovo zahtovo so ponovno udri v klet in spet napolnili steklenice z žganjem. »Siling« pa je bil obupna igrača valov in vetrov, in edino kar je ob-varovalo popolnoma propada, je bilo jadro na krmilni strani. Filip je stal ob stopnicah pri hi-

— je nekoliko brzdalo kričanje in ponorelost pijanega krdela. Se eno minuto, in ladjo je vrglo proti morju. Filip se je oprjel ograje, med-tem ko so se opijani mornarji valili po vodi skušaje se oprjeti ladje. Z nepopisnim strahom je zapazil naš junak, kako je kapitan omahnil v valovje, ne da bi le kaj poskušal rečiti se. Z njim je bilo torej končano in vse upanje pri-kraju. Filip se je spomnil Hillebranta in atekel doli: ta je že ležal v postelji. Madi moč ga je spravil po konci in ga s težavo zavlekel na krov in ga položil v čoln, ki je bil pritrjen na debel drog — tu je bilo še najbolj varno. Sem so pribražali tudi mornarji. Tudi Filip je hotel vstopiti, toda hudobneži so ga odrinili stran in odpeli čoln, ki ga je razpenjeno vodovje gnalo k obrežju. Mornarji pa so nadaljevali svoje kričanje in besenjeje.

Filip, ki je stal ob razbitem jantoru, jih je gledal prestrašeno in opazoval, kako so valovi gibali ubog čolnček. Vedno iz večje daljave je prihajalo ugašajoče kričanje, dokler ni bilo ne videti, ne slišati več ničesar. Konečno je bilo še enkrat opaziti čolnček na grebenu o-gromnega vala, nato pa je izginil Filipovim očem za vedno.

Zdaj je Filip vedel, da je njegov edin izhod, da ostane na ladji in se poskuša rešiti na dehu razbite jadernice. Vedel je, da tramovje ne bo več dolgo držalo, kajti neprestano butanje valov ga je omajalo. Slednjic je začul iz zad-njega dela ladje sum, ki ga je spomnil na še živ-velega Myrheer Strooma. Filip se je podal v kajuto, kjer je našel do smrti zbežanega su-perkarsa. Filip ga je nagovoril, a oni sa men-

da ni slišal. Nato ga je skušal spraviti ven, toda zaman; Stroom se je krčevito oprjel le-zenih sten. V tem hipu je bilo čuti močno šum-enje in divjanje valov — Filip je spoznal, da je ladja v sredini počena. Z bolestjo je moral prepušiti uboga domišljajca grozni usodi in oditi spet na krov. Ko se je ozrl za seboj je opazil ropotanje — bil je uweved Ivan, ki je že plaval na vodi in se skušal otrešiti veri, an katero je bil privezan. Filip je vzel iz žepa nož in oprostil ubogo žival; toda komaj je to storil se je z vsjo težo vrgla ploha vode na zad-nji del ladje, ki ga je čisto strla, našega junaka pa potegnila za seboj. Filip je pograbil za kos droga in voda ga je zanesla k obrežju. Čež nekaj minut se je znašel v bližini suhe zemlje, toda novi val ga je spet vrgel nazaj in tako se je moral nesrečnik boriti z vsemi svojimi sila-mi, dokler ni čisto obnemogel. Ze je padel pod val in nič več ne bi prišel na površje, ko je začutil pod svojo roko nekaj mehkega, česar se je v smrtnem strahu oklenil. Bila je vsa zmocena dlaka medveda Ivana, ki je spihpal k obali in vlekel za sabo še obnemoglega ju-naka. Ko je Filip dosegel zemljo, je omahnil vese upehan od nadeloveškega napora in obla-zal v. Uleh.

Ko je spet prišel k zavesti, je začutil strašne bolečine, ki je izvirala od tod, da je bil že več ur izpostavljen vročim solničnim žarkom. Od-pril je oči, pa jih je moral takoj spet zapreti: kajti luč je vplivala na njegov vid kot noženo bodalo. Obrnil se je v stran, si pokrill oči z ro-kami in ležal tako nekaj časa, dokler ni bil spet zmožen prenesti svetlobo. Nato je vstal

PODLISTEK

KAPITAN MARRYAT

Leteči Holandec

Roman (37)

Dasiravno ni bil Filip še nikak izurjen mor-nar, je vseeno razširjal na mornarje močan po-mirljiv vpliv, ki se vedno družil s pogumom in odločitvijo.

O protovoljni pokorščini sploh govora ni bilo, toda vseeno so ga ljudje ubogali in v pol-ur je bil že krov pospravljen. Nato sta se dva najboljša mornarja vseda h krmilu in spet je »Siling« rezal razburkano vodovje.

Toda kje se je ves čas mudil Myrheer Stroom? Ves trepetajoč se je skrivaj v svoji postelji in na vse pretege prisegal, da če spet stopi na suho, ga ne bo nobena družba več mogla pregovoriti, da bi še kdaj izpostavljal svoje dragoceno telo neizprosnim morski vodi. Ta sklep je bil že najpametnejši, kar jih je ubogi mož kdaj izrekel.

Ceprav so mornarji izpolnjevali Filipova po-velja, so vseeno pristopili k Schriftenu, s kate-ri-m so se tajno pogovarjali. Po razgovoru sta dva po dva zapustila krov in odšla v spodnji del, tako da sta na vrhu ostala le oba krmarja. Kaj jih je napolnilo do tega dejanja, se je kmalu izkazalo: večina se je vrnila z vrči napolnje-nimi z žganjem, ki so ga pokradli iz kleti, v ka-tero so nasilno vdoli. Filip jim je zaman prigo-

roškem. Zasluga Italije je, da so ostala pri Prusiji oziroma nemški Avstriji ozemlja, ki bi bila sicer pripadla Poljski ali Jugoslaviji!

Tu bi stavili mi g. senatorju dve vprašanji: kdo se je hotel nezakonito vmešavati in potvarjati? S kakimi sredstvi je Italija prepredila tako vmešavanje in pa potvorbo? Mari ne morda z — vmešavanjem? Ali nič ne sluti g. Cirmeni, kaka razpoloženja morejo izzvati take nemile reminiscence pri prizadetih: v Poljski in Jugoslaviji? Ali se mu zdi res brezpomembno za koristi Italije, kako sodijo tam o diplomaciji te države? In je-li res brezpomembno dejstvo, da sta ti dve državi stopili v zvezno razmerje v Čehoslovadžko? Misli li g. Cirmeni, da more Italija brez škode za svoje koristi prezirati dejstvo, da Čehoslovadžka, Jugoslavija in Poljska tvorijo — poleg Romunske — malo entente? Ali nič ne ve, da Italija stremi po nekaki vodilni vlogi med obdonskimi državami v Srednji Evropi? Če bi hotel g. Cirmeni dobro premisliti vse to, potem bi nam priznal tudi on sam, da je bil to pot kaj nepričuden branitelj italijanske vnanje politike.

Eno senco pa vendar vidi gospod Cirmeni na sedanjem razmerju med italijanskim in nemškim narodom. To senco meče južno tropsko vprašanje, kakor je — Cirmeni meni sicer, da brez vsake potrebe — javno izjavil v državnem zboru nemški minister v. Simons. G. senator pa se neadeja, da se v interesu gospodarske obnove Evrope posreči odstraniti tudi to zadnje sled tega spora med Italijo in Nemčijo.

Ce bi bil g. Cirmeni previden branitelj interesov Italije, bi se, z ozirom na to »sporno politiko«, pokazal sedaj vsaj doorega svetovalca: priporočal bi italijanskim državljanom, naj vse svoje postopanje z nemško manjšino v južnem Tirolu vsmerijo k cilju, da se bo moglo to nemško prebivalstvo sprijazniti s svojim novim državljanstvom, da bo videlo da so mu zagajane vse narodne, politične, kulturne in gospodarske koristi! To je edina pot, spomini iz minulih časov in splošna zadržila o prijateljstvu in simpatijah — ne koristijo. Važnejša kakor bramba vsakodobne italijan. politike je bramba resničnih interesov Italije!

Razumemo prizadevanje senatorja Cirmenija, da bi v razmerju med Nemci in Italijani izbrisal spomine in čustva, ki jih je ostavila svetovna vojna. Razumemo, da ravno Italija potrebuje vzpostavlo prijateljskih odnosov. Ali ravno za tako težko in kočljivo nalogo je treba največje previdnosti. Da je g. Cirmeni pisal v listu, ki ga citajo samo Nemci, naj bi bilo. Ali »Neue Freie Presse« je svetoven list in poleg Nemčije je tudi še krajev, kjer njegove izjave gotovo ne morejo zbuditi prijaznih razpoloženj. Na to je pozabil g. Cirmeni in zato je bil to pot — nepreviden branitelj!

Odprto pismo

čast. gospodu senatorju Juriju Bombigiu v Gorici.

Povod za to pismo mi daje poročilo v »Il Piccolo della sera« iz Trsta, 2. januarja t. l., ki poroča v dopisu iz Gorice na četrti strani, da ste na novoletna voščila mestnega uradništva bajle, ako je poročilo točno, omenjali tudi »sodelovanje s slovenskimi elementi«, ter »spomnili na to, kako so vsi od Vas započeli poizkusi, da bi prišli do mirnega sporazuma za sodelovanje, ostali brezuspešni vsled nepremakljivega sovinitva slovenskih poglavarjev, ki se niso v ničemer spremenili, tako da vztrajajo na nezmernih zahtevah gospodovanja.«

Vsled tega poročila bi mogel kdo misliti, da sem med drugimi »slovenskimi poglavarji« tudi podpisani kdaj odklonil Vaše spravilje »poizkuse« za »miren sporazum sodelovanja«. Radi tega mi dovolite, da Vam, častiti gospod senator, na gornje javno poročilo o Vaših trditvah stavim javno sledeča vprašanja:

- 1. Kdaj in katerim »slovenskim poglavarjem« ste stavili konkretne predloge za »miren sporazum sodelovanja«?
2. V čem so obstojali ti konkretni predlogi?
3. V čem obstoja »nepremakljivi sovinitveni sporazum sodelovanja«?

in si ogledal okolico. Morje je bilo še vedno razburkano in metalo na breg dele razbite ladje. V bližini se je nahajalo tudi Hillebrantovo truplo in vsi oni mrtveci, ki so bili raztreseni po obrežju so Filipa počuli, da so storili vsi oni, ki so iskali rešitve v čolnu, — žalostno smrt.

Sodeč po legi solca je sklepal Filip, da mora biti okrog tretje ure popoldne. Čutil se je zelo pobitega in poleg tega so ga v nemir- livo tudi telesne bolečine. V glavi se mu je vr- telo in potreboval je miru. Ko se je odstranil od kraja razdejavanja, je našel »peščen griček«, za katerim je našel zavetje pred žgocimi soln- čnimi žarki. Legel je na tla in zapadel v globo- ko spanje, iz katerega se je prebudil šele dru- go jutro. Tudi sedaj je pogledal Filip prepla- šeno okrog sebe, zagledal je meko bitje. Ker je bil še ves omotčen, si je mel oči, in šele čez nekaj časa se je začel spraševati: kaj je pred njim. Sprva je mislil, da je ob njem me- dved Ivan, nato pa se je spomnil na superkarga Strooma. Toda naposled je uvidel, da ni ne eno ne drugo res, čeprav bi se dala njegova pomota opravičiti, kajti to bitje je bil visok Hotentot z asegašeni v roki, preko ramen je imel ravnokar odrt medvedovo kožo in na glavi Stroomovo najlepšo lasuljo. Divjak je bil v tem posebnemvrstnem kroju — kajti sicer je bil popolnoma nag — kaj čudnosmešen, da bi Filip izbruhnil na ves glas v smeh, če bi ne bila njegova občutja ravno nasprotna. Vstal je in stopil pred Hotentota, ki je stal še vedno nepremično in ni trenutno kazal nikakih so- vraznih namer.

4. Na katerih »nezmernih zahtevah go- spodovanja« vztrajajo?
Odgovor na ta vprašanja je nujen, da si bo mogla javnost, italijanska in slovenska, napraviti pravilno sodbo, katere si na podlagi golih trditve navedenega poročila v »Il Piccolo della sera«, ki niso podprta z nikako navedbo konkretnih dejstev, ne more ustvariti.

Nadejaje se, da v interesu dobre stvari, kakor je zaželjeni mirni sporazum sodelo- vanja, častiti g. senator ne odrečete to- nega pojasnilnega odgovora na gornja vprašanja, beležim

z najodličnejšim spoštovanjem

Dr. Karol Podgornik poslanec v parlamentu.

O polomu rudniškega združnega koasocija

Svoječasno smo poročali, da je rudniški konsorcij v Florenci prišel na boben. To vprašanje nas zanima, ker je ta konsorcij, ki sta ga ustanovila in vodila socialistični poslanec Umberto Bianchi in inženir Piero Janer, hotel pozadržati tudi tri rud- nike v naši deželi in sicer rudnik živega srebra v Idriji, premoškope v Labinju in cinkov rudnik v Raljblju. Med rudarje teh rudnikov so posiljali enega za drugim vse slovenskega in nemškega jezika zmoe- ne socialistične kapacitete, ki so prego- varjali rudarje, naj bi osnovali rudarske produktivne zadruge, katere naj bi se pri- družijo florentinskemu konsorciju ter mu tako omogočile, da pokupi dotične rudni- ke. Socialistični agenti so seveda trdili, da ima konsorcij premoženja na milijone; zama pa so rudarji od njih zahtevali, naj bi jim pokazali dotične bilance in pravila konsorcija. Namesto da bi pokazali bilance in pravila, so zahtevali agenti brezpogojno in slepo zaupanje do voditeljev združnega konsorcija Umberta Bianchi-ja, inženirja Janerja in drugih, katerih rudarji sploh ni- koli niti videli niso. Naši rudarji pa niso hoteli sestiti na te limanice in krah tega konsorcija je dokazal, da je bila njih pre- vidnost popolnoma upravičena.

Iz poročila sodnega upravitelja falirane- ga konsorcija posnemamo, da se ome- njeni gospodje Bianchi in kompanija sploh niso potrudili, da bi sestavili pravilno bi- lanco in inventar in da je ves kapital kon- sorcija znašal le 2600 lir, in še to le na papirju, dočim je bilo faktično vplačanih le 360 (čitaj in piši: tristo in šestdeset) lir v papirnatih bankovcih, kar znaša v zlatu približno 90 lir ali nekaj manj nego 5 napoleonov!!!

Poročilo sodnega upravitelja Alfreda Celvija nam dalje pojasnjuje, da je konsor- cij od svoje navidezne ustanovitve, t. j. od 13. junija 1920 do 31. maja 1921 visel v zraku. Še le tedaj, t. j. 31. maja 1921, se je osnovalnemu odboru posrečilo zbornati skupaj 5 rudarskih zadrug, ki pa nikakor niso hotele prevzeti do tedaj prigospodar- jenega primanjkljaja v znesku 905.000 lir. Čudno je, kako da so banke in »Kreditni združni zavod« nekaterim ljudem, ki so se imenovali »združni rudarski konsor- cij« in so razpolagali z »ogromnim kapita- lom« 5 napoleonov, mogli zaupati posojila do dveh milijonov lir, s katerimi so ti iz- vrstni ekonomisti tako dobro gospodarili, da so v kratki dobi 11 mesecev, in se čeden se je konsorcij dejanski ustanovil, zapravil skoraj en milijon lir. Res vzorno gospodarstvo!

Sedaj je popolnoma jasno, zakaj se je ustanoviteljem konsorcija tako mudilo, da čim prej osrečijo s svojim podjetjem idrijs- ke in rajbeljske rudarje. Zagazili so nam- reč do grla v dolgove in hoteli so najti be- dake, da bi na njih krepke rame zvalili svoj milijonski deficit. Kapitalistična »Monte Amiata« pa je tem socialističnim prijateljem proletariata šla seveda z naj- večjo nesebičnostjo na roko.

Seveda so pa v očeh kapitalistično-so- cialistične kompanije pravi izdajalci prole- tariata te tisti, ki so naše rudarje obvaro- vali pred to nesrečo.

Dnevne vesti

Nekoliko odgovor. »Emancipazione« pravi — spričo bližnjih občinskih volitev — povsem pravilno, da občinski zastop ni narodni parla- ment. Politični boj da je nekaj drugega kot upravnost. Ce je v politični borbi umestno, da se stranke razlikujejo po svojih načelih, ni to do- pustno v upravni borbi. Povsem pravilno, Ali da podkrepil svoj nazor, da v tržiškem občins- kem zastopu in v tem mestu sploh niso več potrebne narodno-politične borbe, je »Emancipazione« prišla z argumentom, ki ga od tega glasila nismo pričakovali. Že pri državnoborskih volitvah da so dobili Slovani le še 3000 glasov, a posledica sedanjih razmer bo, da se na prihodnjih občinskih volitvah to šte- vilno skreči še bolj. Odslej da sploh ne morejo pričakovati nikakega zastopstva v občinskem svetu. »Borba za narodno obrambo ne more biti torej več motiv v muziki tržiške buržo- azije! — Take besede v republikanskem gla- silu so nas upravičeno osupnile. Ravno »Eman- cipazione« je razglašala v svet, kakih sred- stev kakih nasilstev so se Italijanski naciona- listi posluževali povodom državnoborskih vo- litve, in je njih uspeh označala kot veliko po- tvorbo. Sedaj pa se sklicuje ravno na to po- tvorbo — na to, kar je tedaj tako ogorčeno obsojala. Iz tega bi sledilo z vslo logiko, da priz- nava sedaj tedanje metode nacionalistov v vo- lni borbi za opravičene in za legitimno obrambo italijanstva ter da nima nič proti na- silnemu učenjavanju političnega vpliva tukaj- njih Slovanov. Kako hoče »Emancipazione« to svojo sedanjo sodbo spraviti v sklad s svojimi ponovnimi izjavami, da so Slovani tu, da jih je treba pošlovati in jih matirati za enako- pravne in enakovredne državljane Italije?! »Emancipazione« naj nam ne zamere: nam se vsiljuje misel, da je tudi v nje politični lučici še precej — sovinitstičnega olja.

Poslanec Tuntar in komunistične stranke. Včerajšnji »Piccolo« je priobčil pogovor svoja- ga goriškega dopisnika s poslancem Tuntarjem

o njegovem »izstopu« iz komunistične stranke. Poslanec Tuntar je podal pregled svojega de- lovanja, odkar je bil odpuščen iz službe raz- svetelja bolniške blaginje v Gorici. Sredi de- cembra je bil bolan in je ležal doma v postelji brez vsakih sredstev. Dne 20. decembra je šel v bolniško blaginjo zahtevati, kar mu je pri- štalo. Kar se je ob tej priliki dogodilo, je do- bro znano. Nato je povedal, da ima trden na- men braniti svoje pravice pri bolniški blaginji in za to je poslal komunistični zvezi, najprej izražki in potem rimski, izjavo o svojem izsto- pu iz stranke in o odložitvi mandata. Ker pa je brez sredstev, je ob enem prosil, naj vodstvo stranke počaka z odločitvijo. Novo leto mu je prineslo nepričakovano iznenadenje. Dočim je v starem letu bil on ravnatelj »Lavoratora«, je videl v novoletni številki, da je njegovo ime iz- ginilo a na istem mestu je stalo ime komuni- stičnega poslanca Ambroža Belloni-ja iz Ales- sandrie. O tej spremembi pri »Lavoratoru« ga ni nihče obvestil. Kljub temu je sklenil, da bo počakal, in da bo še le po volitvah zahteval pojasnilo. Tako so stala stvari, ko je »Lavora- tor« objavil vest, da je vodstvo sprejelo nje- gov izstop in odložitvi mandata. Poslanec Tun- tar je rekel ob zaključku, da bo šel pred svoje volilce in da jim bo vso zadevo pojasnil. To lahkomišlelo postopanje vodstva komunistič- ne stranke bo po njegovem mnenju povzročilo razpad komunistične stranke na Primorskem.

Med »Lavoratoroma«. Včerajšnji »Lavora- tor Socialist« se je v članku »Krsitelji pisem- ske tajnosti« znova prizadeval, da bi obrnil vso pozornost javnosti na nepošteno postopa- nje komunistov s tujimi pismi. Dalje pravi, da je res prejel od Zveze pomorskih 5000 lir za delnice in da jih bo dobil še 5000, ako kupi zveza novo vrsto delnic, kakor je objubila v pismu, ki so si ga komunisti prisvojili in od- pri. Socialistično glasilu očita komunistu, da je dobil od Zveze stavbinskih delavcev 10.000 lir in 5000 lir od zveze kovinarjev, in sicer na prazne, za nikake delnice in popolnoma brez vsakega dovoljenja skupščin dotičnih zvez.

Komunistični »Lavoratore« pa je s svoje strani prinesel snimek pisma poslanca Bara- tona, v katerem je govor o znani »skoposti« kapitana Biffi-ja napram socialističnemu »La- voratoru« in v katerem je rečeno, da je kap. Biffi dobil nalog, naj da »Lavoratoru Sociali- ste« novih 5000 lir med drugim kot »plačilo za oglašje«. Komunist pravi, da upa da bo s tem konec pravde. Zato je morda porabil priliko, da tudi on pove, kdo ga vzdržuje. Tudi njega »vz- držuje delavstvo s svojimi prispevki« in pa komunistična stranka. Svojih predalov in knjig, pa ni odprl, kakor ga je pozival »Lavoratore Socialist«.

Uspeh nemškega lista. Glasilo tirol. Nemcev »Der Tiroler« ugotavlja ob nastopu novega leta zanj razveseljivo dejstvo, da je število nje- govih naročnikov od leta 1914, naraslo od 2600 na 12.000. Razloga tudi, kako je prišlo do tega pojava, »Tiroler« je bil v vsem težkem vojnem času odločen branitelj pravice in pravičnosti, čeprav ga je pri tem često ovirala cenzura. Posebno ostra je bila — po zlomih Avstrije — italijanska vojaška cenzura. Tudi po uvedbi ci- vilne uprave ni bilo dosti boljše. Kljub vsem težavam na eni in vabam na drugi strani pa je šel »Tiroler« svojo ravno pot in vodilo ga je le načelo, da bodi neomajen glasnik in bорец za pravne zahteve južnotirolskih Nemcev. Tako bo ta list tudi v bodoče branitelj pravice in pravičnosti, tirolskih običajev in nemškega bistva ter se bo boril za tiste, ki so socialno in gospodarsko zatirani. Na koncu poziva vse svoje številne prijatelje, naj mu pridobivajo novih, da bo list še bolj zasidran v narodu. — Izvajanja v tirolskem listu govore, kako mora biti javno glasilu, ako hoče da mu bo ljudstvo sledilo. Na drugi strani pa govori tudi, da jav- no glasilu more vršiti svoje težko nalogo le tedaj, če je javnost v tesnem stiku z njim, če mu olajšuje vršenje te naloge z obilo moralno in materialno podporo.

Incident v Šibeniku in italijansko brodogve- je v Belančiji. Naša resna in objektivna notica o razmerju med mednarodnim pravom in stal- nim bvanjem italijanskih vojnih ladij v južo- slovenskih obrežnih vodah v Dalmaciji — je seveda, zopet neprebavljiva za tukajšnje »Na- zione«. Ta list ni našel boljšega odgovora na naša izvajanja, nego da je uporabil že zarjav- lo smesno frazo o nedopustnosti tujega vika- vanja v vprašanje upravičenosti italijanskih vojnih ladij do stalnega bivanja v jugosloven- skih lukah in se je tako kratkotalno pozežgal na določbe mednarodnega prava, katerih za- ščitja več vendar vsem civiliziranim državam. Po taki poti prihaja »Nazione« po že za- starelih grožnjah na račun sosedne države do sklepa, da ima italijansko vojno brodogve- javico do stalnega bivanja v jugoslovenskih lukah, ker ima Italija v jugoslovenski Dalmaciji dosti gospodarskih koristi in nekoliko tisoč ljudi italijanskega plemena. Nam ni bilo do- slej znano, da se ščitijo vzajemno gospodarske koristi dveh držav, ki hočejo — če hočemo verjeti izjavam vseh merodajnih italijanskih politikov — živeti v prijateljskih odnosih, — potom vojnih ladij. Pričakovali bi bili bolj re- sen in objektivnen odgovor na naše resno in objektivno pisanje, ker ga pa ni, jemljemo na znanje ta napovedji Nazionin pouk: — opozar- jamo jo pa le, da mednarodni značaj vprašanja, o katerem smo razpravljali, ostane vkljub njeni neveljvi vendar le mednarodno.

Znanja politika fašizma. Rimski »Paese« z dne 3. t. m. je objavil članek g. G. Levija Della Vide, ki podaja daljšo analizo postanka seda- nje fašistovske stranke in nasprotij v njeni vnanji politiki. Članek citira začetni člen v programu fašistovske vnanje politike: »Italija naj zopet uveljavi svojo pravico do popolne zgodovinske in zemljepisne celotnosti tudi tam, kjer ni še dosežena« in pripominja: Ta zadnji odstavek bi se dal pojasniti z besedo »Dalmacija«, kakor tudi (in gotova zadnja fašistovska protifrancoška in protiangliška gibanja dovo- ljujejo to domnevo) z besedami: »Korzika« in »Malta«. Kar pomeni, da bo fašizem, ko dobi svojo dolžnost, da začne istočasno vojno proti Franciji, Angliji in Jugoslaviji! Članek pravi, da »taka politika ni resna«.

Mladinsko društvo »Prosveta« bo pro- slavilo danes 8. januarja 1922, prvo oblet- nico obstoja. Kdor pozna vso požrtvovalno in navdušeno delo tega še tako mladega društva, ki je v tem letu prestalo nemalo preizkušenj in bilo mnogokateri boj za ob- stanje in prečvit ter je z jekleno voljo in vztrajnim delom razširilo svoje delovanje skoro po celi Juljski Beniciji, in sicer z vidnim uspehom, bo gotovo posetil to slavnost, ter s tem pokazal svojo naklon- jenost in sodelovanje. Pokazal bo tej na- debudni mladini, da zna ceniti njeno delo, da bo z vsemi svojimi močmi to delo pod- piral. Dolžnost vsakega Slovenca je, da se udeleži te slavnosti!

Ob tej priliki vprizori dramatični odsek Finžgarjevo trodejanjo: Veriga. Začetek ob 16.30. — Zvečer ob 20 zabavni večer, in sicer za vse, ki jim je na srcu vseh družtva, za vse prijatelje mladice. Javili smo že, da se za zjutraj sklicani sestane- k s proslavo ne bo vršil, ker je Delavsko Konsumno Društvo že oddalo dvorano dru- gemu društvu. Proslava se preloži za zve- čer pred zabavnim večerom. Odbor Mla- dinskega Društva »Prosveta« podružnica sv. Jakob.

Presčno zahvalo izreka vsem darovalcem, gospodčinam ter gospodom, kateri so drage volje prispevali k lepim uspehom Silvestrovega večera pri Sv. Jakobu, s krepkim zdravilo! Sentjakobska mladina.

Moška podružnica CMD v Trstu vabi na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 15. januarja t. l. ob 10. uri v prostorih svetlo- vianškega Gospodarskega društva na Verdeli (Sv. Ivan) pol. št. 702 s sledečim dnevnim re- dom: poročilo odbora, blaginjska in pregledo- valcev računov, sprememba pravil, volitev no- vega odbora, predlogi in nasveti. Odbor.

Pevsko društvo »Ilirija«. V ponedeljek 9. t. m. ob 20, in pol se vrši pevska vaja. Po vaji od- borova seja. Pridite točno vsi. Tajnik.

Zahvala. Kakor vsako leto so tudi letos tr- žaške gospe in gospodične za običajno Božič- nico zbrale razne darove za revne učence slo- venske zasebne šole pri Sv. Jakobu v Trstu. Morda pa ni še nikdar število obdarovancev doseglo 1300, kot letos, iz česar se vidi, kako požrtvovalno so se bile oprile nabiranja, morda pa tudi še ni bilo tako velike potrebe, kot je ravno sedaj. Podpisano vodstvo se čuti dol- žno v imenu svojem in obdarovanih otrok izreči tem potom pisrčno zahvalo vsem dobrotni- kom, ki so kaj darovali, posebno pa gospe in gospodčinam, ki so z nabiranjem, razdeljevan- jem in vodstvom vse te akcije pripomogle k tako lepemu uspehu letošnje Božičnice. Hvala tudi Delavskemu konsumnemu društvu pri Sv. Jakobu za prepustitev dvorane za dve otroški prereditvi, ki sta se vršili v ta namen, gospodu Bizjaku in sploh vsem, ki so pokazali tudi ob tej priliki svojo naklonjenost naši revni deci. Vodstvo slov. zas. šole v Trstu.

Zahvala. Št. Jakobsko CMD v Trstu se tem potom najtepleje zahvaljuje uglednemu društvu »Odvada« in št. Jakobskemu »Sokolu« za po- darjeni dar 50 lir vsakemu, g. Rudolfo Može za podarjeno sadje, gospe Ljudmili Černigoj in go- spodu Josipu Černigoj za podarjene kolače in vse potrebno za okanje drevesa o priliki božičnice pri Sv. Jakobu.

Zahvaljuje se tudi g. Elviri Kete in gospo- dnu Vledovanu, Smerdelu, in Jančanu za pri- jazen sodelovanje pri božičnici in pri plesu s sviranjem na glasovirju in na gosli. Delavsko- mu konsumnemu društvu pri Sv. Jakobu za brezplačno prepustitev dvorane, vsem prepla- čnikom vstopnine in vsem drugim, ki so na ka- terišbodi način pripomogli, da sta toliko bo- žičnica kakor tudi ples dobro uspela.

Danes zvečer vsi k PRIPREDITVI »Prosvete« pri Sv. Jakobu.

ŽIVNOSTENSKA BANKA PODRUŽNICA V TRSTU Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lasna palača. Delniška glavica in rezervni zalihi K. Č. St. 25.900.000 Izvršuje kreditna vse bančne in menajnične transakcije. Uradne ure od 9-13

Mali oglasi

- HARMONIKA, Pionarjev sistem, nova, dva- najst basov, se proda po ugodni ceni, Via P. Revoltella 463, vratarica. 43
SOBICO s hrano dam v najem, Via Cologna št. 23, vrata 10. 41
HISO z gostilno, trafikno in zemljiščnim prodam po ugodni ceni. Ponudbe pod »Bodočnost 1922« na upravnistvo »Edinosti«. 42
TRGOVINA s porcelanom in steklom, popolno- mu na novo opremljena, v najprometnej-šem krajnjem mestu Maribora, se proda z vsem materijalom in inventarjem. Ponudbe na oglasni zavod I. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15. 34
STROJEPISKA (strojepijsko) popolnoma ve- ščega pisanja na stroj ali tudi začetnika, sprejeta v svojo pisarno odvetnika dr. M. Pretner in dr. H. Okretič v Trstu, ulica Ma- chievelli 15. 39
ŠIVILJA se pripravlja cenjenim damam, pride tudi na dom. Debenjak, via Udine 49, III. 40
CEPLJENE trte pripeljem naročnikom in dru- gim 12. t. m. v Sezano k cerkvi in 15. t. m. v Rojan k cerkvi. Fortič. 35
MLADENKI iščeta nameščenja v kaki menzi. Via Mirni 17, II. Kumar. 36
DREVESA, divjega kostanja, močna, 3-4 m visoka, večja množina se prodaja po nizki ceni. Anton Sluga, Rodik št. 100. 37

Poltri neizmerne žalosti naznjam vsem sorodnikom, prijateljem in v znanem pretužno vest, da je naš nad vse ljubljeni soprog, oče in brat

Josip Sancin (Kotalj)

sedni sluga

v 55. letu svoje starosti danes zjutraj nenadoma preminil. Pogreb se bo vršil v ponedeljek, 9. t. m., ob 15.30, iz hiše žalosti v Škedenju št. 513 na domače pokopališče.

ŠKEDENJ, 7. januarja 1922.

(20)

Marija, soproga. Mari, Josip, Drago (odsoten), Karmel, otroci, in ostali sorodniki.

Sever & Komp., Trst, Via Machiavelli št. 13
Direktni uvoz semen za travnike, zelenjad in cvetlice.
Na željo se pošlje cenik za l. 1922 brezplačno

KOLARJI IN MIZARJI Izbran poseben les, na strojih, po naročilu preizcan, poblan, ostrugan, dvodelne jernernice, narejena ko- lesa itd. Dobavlja Mehanična Zaga Fužine- Ajdovščina. 38

POZOR AMERIKANCI Proda se posestvo obstoječe iz dveh enonadstropnih hiš, (v eni se nahaja staroznana, dobrodoča gostilna) gospodarskega poslopja, njih in dveh vrtov, od katerih eden je urejen za gostilno. Gos- tilna se nahaja tik farne cerkve v večjem kraju ob železnici. Ponudbe pod »Ugodna prilika« na upravnistvo lista. 241

ZALOGA POHISTVA v via Udine 25. Nov do- hod spahil sob iz mahogonovega, bukove- ga, jesenovega in pušpanovega lesa, jedilnih sob, popolnih kuhinj, ameriškega pohi- štva za pisarne in stolice za gostilno. 16

IZKUSENA babica sprejema noseče tudi na dom. Via Chiozza 50, prilijče. 20

STARO ZELEZO, baker, med, svinec kupujem v vsaki množini, Micheucchi, Via S. Fran- cesco 10. 24

17 LETEN mladenič krepak, se želi izučiti ključavnitarske ali tudi kovaške obrti. Na- slov pove upravnistvo »Edinosti«. 27

NOVE POSTELJE iz trdega lesa L 100.—, vz- meti 55.—, žimnice 40.—, umivalniki, nočne omarice, chiffoniers, spalne sobe od L 1900 dalje. Fonderia 12, I. dcsno. 59

HISICO s 7 prostori, plinom, vrtom, blizu me- sta, prodam za L 25.000. Kavarna Sport. 29

GRAMOFON, šivalni stroj, kolo, črvesca in pneumaticke (Reitkofer) ima v zalogi Z. Pe- trič, urar, Via pva. 28

SREBRNE KRONE plačujem po cenah, ki jih drugi ne morejo. Valdirivo št. 36, II. 31

DELIKATESNA TRGOVINA na glavni ulici v Mariboru se radi družinskih razmer za 12.000 lir proda. Ponudbe na Max Viljem, Maribor, Meljska cesta 10, Jugoslavija. 34

ISCEM zmožnega zastopnika oc. odjemalca za 50-100 komadov mešane zaklane perutni- ce. Dopisi, slovensko, nemško. A. Ekorč, Pragersko, Jugoslavija. 34

PRIPOROČA se dobroznana brivnica Josip Jerman, Trst, ul. XXX. Ottobre 14. 37

KROJACNICA Avgust Štular, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 23

UBIRALEC in popravilalec glasovirjev in har- monijev. Pečar Andrej, Trst, via Coronco I, V. nad. 43

ZLATO in srebrne kroge plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, urar, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 44

POZORI! Srebrne kroge in zlato po najvišjih cenah plačaje edini grost Belletti Vita, Via Madonnina 10, I. 38

STEKLENE SIPE vsake vrste in mere. Prodaja na debelo in drobno. Postrežba na dom. Cene zmernne. Piazza Oberdan št. 3 (Hotel Europa) telefon 44-23. 55

KRONE srebrne in zlate, plačuje po najvišjih cenah Pertot, Via S. Francesco 15, II. 50

NOVE POSTELJE L 95.—, vzmeti L 55.—, volnene žimnice L 90.—, iz morske trave 45.— nočne omarice, umivalniki, chiffoniers, omare in pohištvo za popolno sobo po izredno nizkih cenah. Fonderia 3. 15

FLUID ZA KONJE, redilni prah za živino, vsakovrstna zdravila za živinske bolezni. Zaloga v lekarni, II. Bistrica. 62

Odbor »Godbenega društva na Proseku« — naznanja, da je njegov zasluženi učitelj, gospodar

Ivan Lavrenčič

po kratki bolezni preminul. Pogreb se bo vršil v nedeljo, 8. t. m., ob 3.30 popoldne, iz hiše žalosti na Proseku št. 141.

PROSEK, 7. januarja 1922. (21)

Odbor škedenjske podružnice C. M. D. naznanja prežalostno vest, da je danes preminul njen dolgoletni od- bornik

Josip Sancin (Kotalj)

ŠKEDENJ, 7. januarja 1922. 24

Pevsko društvo "Primorci" v Trebnju priredi danes ob 4. uri pop. v prostorih konsumnega društva veselico z raznovrstnim spore...

Zahvala. Vodstvo slovenske mestne šole v Trzinu se zahvaljuje Marjini Družbi v Trzinu za obilno s katerimi so bile obdarovane o Božične upenke naše šole.

Vodstvo slovenske mestne šole v Rojani se zahvaljuje Organizaciji za vojne sirote za blago s katerim so bile obdarovane vojne sirote tukajšnje šole.

Iz tržaškega življenja

Vlomo v železniško blagajno. — 5 tisoč lir škoda. Vlomiči so se podali po krajšem odmoru zopet na delo. To pot mora tržaška krova beležiti o predzmem vlomu, ki je bil izvršen preteklo noč v prostorih "Unione Cooperative della Venezia Giulia" v ulici S. Frančiška Asiškega št. 16.

Dozdeva se, da so prišli tatovi skozi okno stranišča v omenjene prostore, kjer so nemoteno prevrtili železno blagajno in odnesli iz nje samo 5000 lir. Če bi pa bili tatovi pri delu bolj vestni, bi lahko imeli danes v žepu poleg omenjenih 5 tisoč lir še par tisočakov. Ta denar je ležal namreč v isti blagajni, toda v drugem predalu, ki pa je ostal nedotaknjen. Policija zasleduje predzme vlomičle, a o njih ni do sedaj ne duha ne sluha.

Iz nepredvidnosti bi se bil kmalu zastripil s plinom. Finančni stražnik Zmago Coradi, do deljen finančni četi v ulici Campo Marzio, je legel včeraj proti jutru k počitku v neki baraki v prosti luki Emanuele Filiberto. Finančnega stražnika je zeblo v baraki. Za to je zanesel v majhni posodi ogenj in je nato trdno zaspal, strujen od nočne službe. Ščasoma se je razširil po baraki plin, katerega je povzročila žerjavica v omenjeni posodi. Coradi je imel srečo, da je stopil v prvih jutranjih urah v barako njegov tovariš Angel Azzori in ga rešil goflove smrti. Finančnega stražnika so odpeljali s avtomobilom rešilne postaje v vojaško bolnišnico v ulici Fabio Severo. Coradijevo stanje je opasno.

Poskušan roparski napad v stanovanju. Bilo je pretekli večer okoli 10. ure, ko je nekdo povonil pred vrati stanovanja vdove Filomene Berneticheve v ulici S. Anastasio, ženska, mlada, da sta prišla njen brat in njegova žena, ki sta imela ravno ob tistem času priti, je šla odprta. Tedaj je stal pred njo sumljiv neznanec. Dova se ga je tako prestrašila, da ni znila v prvem hipu niti besede. Kočno, ko je dobila malo poguma, ga je vendarle vprašala, kdo je in kaj boče. Nato je odgovoril neznanec, da je policijski agent in da je prišel semkaj le radi tega da jo opozori, naj skrije zlatenico, denar in sploh vse, kar je vrednega, češ da je on slišal, da jo nameravajo zlikovci okraštiti. Ko je zaslišala vdova te neznanečve besede se je tako prestrašila, da ni vedela, ali spi ali bdi. Niti trenutka ne ustanem v stanovanju. Sedaj takoj grem k bratu v Skedenj, da prespim tam noč v miru — je pravila vdova neznanca.

Se upate sami v Skedenj? Prosil bi Vas, da bi me spremili. Neznanec je bil zadovoljen s tem predlogom. Zato je dejal nevedni vdovi, naj spravi skupaj vse, kar je vrednega, da bosta dragocenosti nesla k bratu v Skedenj. Kmalu potem je bilo že vse pripravljeno. Tedaj je pozvonilo. Dova je šla odprta in v stanovanje je vstopil v njeno srečo brat in njegova žena. Na to je izginil neznanec iz stanovanja brez sledu.

Iz vsega tega je razvidno, da je imel neznanec, ki ni bil policijski agent, kakor smo pozneje izvedeli, temveč navaden tolovaj, ki se živi le od tatvin in roparskih napadov na nočtu, da oropa vdovo, bodisi v stanovanju ali pa med potjo v Skedenj. Toda k sreči se mu je namerovani čin ponesrečil.

Tatovi v stanovanju. Včeraj pri belem dnevu so vdri neznanzi tatovi v stanovanje Viktorije Eliseo v ulici degli Artisti št. 11 in odnesli za 665 lir raznega perila in nekaj zlatinice. Tatvina je bila javljena na policijskem komisariatu v ulici della Sanità.

Šipe je kradel. Neki Josip Chernigoj, stanujoč v ulici Rigutti št. 14, je hodil včeraj od hišnih vrat do hišnih vrat in jemal šipe. To delo je opravil v ulici Gatteri. Po nekod je izvršil operacijo nemoteno, toda ko je jemal šipe iz hišnih vrat iste ulice št. 26, ga je zapazila vratarica. Tudi on je zapazil njo nakar jo je odkuril, a žal naravnost v roke moza postave. Iznajdljivi mož počiva sedaj v zaporu.

Književnost in umetnost

"Pravni Vestnik". Dne 31. decembra 1921 so izšlo zadnje tri (10. 11. in 12.) številka prvega letnika in skupnem zvezku ki obsega 40 strani. Vsebinska je raznolična in zanimiva.

V članku "Pravna pomoč med Slovenijo in Julijsko Benečijo" razlaga pravnik, ki je temeljito poučen o stvari, današnje stanje tega važnega in perečega vprašanja. Dr. Furlan nas seznanja v članku "Crocejeva teorija prava" z enim največjih sodobnih italijanskih filozofov. Dr. Tuma razpravlja o kazenski terminologiji z ozirom na italijanski kazenski zakon, ki stopi pri nas v veljavo dne 1. aprila t. l. Dr. Žunc zaključuje vrsto svojih člankov o "pridobitni pridobitnih in gospodarskih združenj ter akcijskih družb." Nadalje prinaša "Pravni Vestnik" nekoliko razodb važnih za praktično življenje, članek o rabi slovenskega in hrvaškega jezika na tržaških sodnih ter mnogo malih vesti važnih za pravnike in nepravnike.

Omenjamo, da je "Pravni Vestnik" edini list te vrste, ki izhaja v Julijski Benečiji, ter da je za Jugoslovence te Krajine dejstvo, da zamorejo vzdrževati tak strogo strokoven list, lepo pričevalo.

V drugem letu njegovega obstanka želimo listu obilo sročje in uspeha.

Gospodarstvo

Novi podjetji v Jugoslaviji. Meseca februarja t. l. se bo začela graditi v Višegradu nova velika kemijska tovarnica, ki bo izdelala kolofonij, barve, terpenin in pivovarsko smolo. V Osijeku se bo osnovala tovarnica farmacevtskih izdelkov. V ustanovitve te tovarne je ministrstvo za trgovino že privolilo. — "Gorani", d. d. lesna industrija v Zagrebu bo izplačala za poslovno leto 1920—1921 na čisti dobiček 1,090,248.97 kron 14odstotno dividendo.

Nabava madžarskega gradbenega materiala na račun vojne odškodnine v Jugoslaviji. Iz Beograda javljajo: Na račun vojne odškodnine, ki jo ima dobiti Jugoslavija od Madžarske, bo ministrstvo za gradbo nabavilo v Madžarski večjo količino gradbenega materiala.

Cehoslovacko lesno tržišče se popravlja. Položaj na svetovnem tržišču je za cehoslovacki les zopet povoljen. Povpraševanje iz inozemstva narašča. Cene lesu v Poljski so narasle, ravno tako naraščajo lesne cene v Rumuniji. Največ povpraševanja za cehoslovacki les je iz Francije, Holandije, Anglije in Italije. Madžarska ne kupuje mnogo.

Cene svili na svetovnem trgu so po poročilih nemških listov začele padati.

Ceški hmelji. Iz Zatica poročajo: Nakupovanje slabo, ker so na eni strani kupci vzdržljivi in boječi vsled naraščanja cehoslovacke krone, na drugi strani pa so vzdržljivi tudi producenti, ki pričakujejo, da se bodo meje nasproti Nemčiji popolnoma odprle in bo vsled tega nakupovanje oživelo. Cene 4500 do 5000 Kč za 50 kg.

Cene mesu na Dunaju so zadnje dni znatno padle. Dne 29. decembra so padle v veletrgovini cene govedini za 20 do 50 avstr. kron pri kg. To pomeni, da ima za enkrat Dunaj preobilico mesa. Brez dvoma pa to padanje nima trajnega značaja.

Borzna poročila.

Table with exchange rates for various locations like Jadranska banka, Cosulich, Dalmatia, etc. Includes sub-section 'Tuja valuta na tržaškem trgu' with rates for various currencies.

Plesna dvorana Rojan, ulica Saltuari št. 3. Danes, plesna zabava od 16 do 2 popolnoči. Lastnik Josip Jerman.

Edvard Giacconi ulica S. Caterina št. 11. Telefon št. 15-52 dvakrat. Izborna platno za posteljake, perilo, zavese, volnene in polnjene odeje, zaloga volne in žime za posteljake, perja itd. Se priporoča slovenskim kupcem, ker je zmož n njihovega jezika.

Cepljene trte. Trtalcji PIPAN, Preserje 16, Komen-Goriško ima na prodaj več tisoč cepljenih trt, črnih in belih vrst na raznih ameriškanskih podlagah, kakor tudi bilje (divjake). — Pri večjih naročil se dobi popust.

RENATO LEVI MINZI in Alessandro Trst, via San Sebastiano 3, Trst. Velika izbira pohištva, žimnic in vatirane odeje po zmernih cenah.

KOŽE USNJE ter vsi v čevljarsko obrt spadajoči predmeti ulica Udine št. 49 (prej Belvedere) Priporoča se F. CINK

ČEV LJARNICA MICOLICH 57 Trst, via Udine 32 (vopni L'Alfosta) Izbira moškega, ženskega in otroškega obuvala. — Lastna delavnica. — Sprejema naročila po meri. — Cene zmjerne.

Čevljarska Race & Co Trst, Riva Grumula št. 2. Velika zaloga istrskega belega in črnega vina, kakor tudi vermuta, marsale in tropinovke. Vina za tranzit nasproti trgovini Hangar moło Venezia. 60 Telefon 24-95, Brzojav : Raceco

"VEDEŽ" za leto 1922. splošni žepni koledar za vse stanovce z najzanimivejšo vsebino prinaša: "Pavličovo potovanje po svetu", "Važne dogodke in letnice iz zgodovine Trsta in okolice", "Oddaljenost znanih domačih krajev v kilometrih daljavi" ter mnogo drugih podučnih in zabavnih zanimivostí. Dobi se ga v Stokovi knjigarni in v vseh glavnih trgovinah po deželi. Lično vezan stane L. 3.— elegantno v platno vezan pa L. 4.— Z "Vedežem" je izšel tudi njegov spremljevalec

"HIŠNI PRIJATELJ" podučna in zabavna knjiga splošne vsebine, ki stane samo L. 2.—

Srebrne krone in zlato plačujem po najvišjih cenah ALOJZIJ POVN Trst, Piazza Garibaldi št. 2 (prej Barriera)

ETERNIT Zaloga: Trst, Piazza Vittorio Veneto 4 (prej Piazza delie Poste)

Urarna in zlatarna Lorenzo Macor Trst, Via Udine 26. Velika izbira budilk, regulatorjev, kuhinjskih ur in drugih urarskih potrebščin. Kupujem in zamenjujem zlato, srebro in dragulje. Lastna delavnica. 58) Dela se izvršujejo tekom dneva.

Neprekosljivi PALMA gumijski pcđpetnik Zastopstvo za Julijsko Krajino Ermano Morgenstein — Trst Via Ugo Patenio 3

ALFA-LAVAL izdeluje najboljše stroje in opreze za mlekarne in sirarne. Ta pri nas že pred vojno splošno uporabljani stroji, instalira kompletno mlekarne s parnimi agregati, pastilizatorji, hladilni posredalniki, plinasti tehničari za mleko, trafilno-mil, kvačkani mil, razpredajne stroje in opreze. Tudi posamezne stroje in opreze popravila pri njegovih strojnih strojev. Če posebej znani pa so njegovi posredalniki. Alfa-Lavalovi posredalniki izdelujejo v vseh velikostih. Najmanjši posredalnik 1 liter mleka na minuto in je uporabljen v najmanjših gospodarstvih (20—30 l. mleka na dan). — Za vsa podrobna pojasnila, cene in nabavo se je obrniti na Ing. D. Gus in 96, Trst, Sv. Ivan 4009.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu registrovana zade. v neomejenim jamstvom Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, I. Obrestuje navadne hranilne vloge po 5% vloge, vezane na trimesečno odpoved. po 5 1/2% ako znašajo 20-30.000 Lit. po 6% ako znašajo 30-40.000 " po 6 1/2% ako presegaajo 40.000 " Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune Posoja hranilne pušice na dom. Za varnost vlog jamči poleg lastnega premoženja nad 2300 zadržnikov, vredno nad 50 milijonov lir. Daje posojila na poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev ali dragocenosti. Uradne ure od 8—13. Tel. št. 16-04. Tel. št. 16-04.

Urarna in zlatarna FRANCESCO BUDA Trst, Via Scalinata št. 1 sprejema vsakovrstna popravila. — Cene vedno najnižje. 41 Kupujta srebrne krone. Pozor na naslov! Pozor na naslov!

Velika zaloga in tovarna pohištva A. JUG — Trst Tovarna ulica sv. Martiri št. 21 Zaloga ul. sv. Lucija 5 in ul. dei Fabbri 10 Velika zaloga spalnih in jedilnih sob, kuhinjskega pohištva kakor tudi drugih predmetov. Delo solidno. Cene zmjerne.

Pod ugodnimi pogoji in po zmernih cenah nudijo letos VINSKE KLETI BRATA ABUJA Gorica — Via S. Antonio 4 — Gorica Kojsko, Števarjan (Brda) 979 velike množine: vipavskih, furlanskih, istrskih vin in briške rebule.

A. D. MASI & G. SFERZA Mavricija Wackvitza nasledniki Trst, ulica Torre bianca 32. Telefon 29-83. Velika izbira majoličnih in železnih peči, železnih prenosljivih štedilnikov znaanka "Triumph", popolnega železja za ognjišča, pečice za ognjišča, vratice iz litega železa, plošč iz litega tirolskega železa, raznjev, cevi u aparatov "Johon" za dimnike. (13) Zaloga majoličnih plošč za prevlačenje.

PRI SV. JAKOBU Via Giuseppe Caprin 5 dobite v ČEV LJARNICI FORCESSIN najprejnejše OBUVALO ZA MOŠKE, ŽENSKE IN DEČKE. Specijaliteta otroškega obuvala. Cene posebno zmjerne. Postražba točna.

JADRANSKA BANKA Delniška glavnica L 15,000.000 Rezerve L 5,100.000 Dunaj, Opatija, TRST, Zadar. Aflirani zavodi v Jugoslaviji: Jadranska banka, Beograd in njene podružnice v Celju, Cavtatu, Dubrovniku, Ercegnovem, Jelst, Korčuli, Kotoru, Kraju, Ljubljani, Mariboru, Metkoviću, Sarajevu, Splitu, Šibenku in Zagrebu. Aflirani zavod v New-Yorku: Frank Sakser State Bank. Izvršuje vse bančne posle. PREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 4%. Na odpoved vezane vloge obrestuje po najugodnejših pogojih, ki jih sporazumno s stranko določa od slučaja do slučaja. Daje v najem varnostne predale (safes) Zavodovi uradi v Trstu: Via Cassa di Risparmio št. 5 — Via S. Nicolò št. 9. Telefon št. 1463, 1793, 2676. Blagajna posluje od 9. do 13. ure.

POZOR! Prodajalci in mizarji! Otkraski za rakve, pajčolanasta pokrivala, obleke in čevlji za mrtvece. Zaloga na debelo po zmernih cenah A. Kunze, Trst, Via Ugo Foscolo št. 15.

Ljubljanska kreditna banka Podružnica v Trstu. Centrala v Ljubljani. Podružnice: Celje, Borovlje, Gorica, Saraj., Split, Trst, Maribor Ptuj, Delniška glavnica K 50.000.000. Rezerva K 45.000.000 Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice protl 3 1/2% obrestovanju na žiro-račune protl 3% obrestovanju Za na odpoved vezane vloge plača obrestl po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice. Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13

"MIR" Glavna vzajemna zavarovalna družba protl požaru in drugim nezgodam s sedežem v Milanu. Zastopnik družbe "L' Urbaine" et "La Seine" v PARIZU. Društveni kapital 10,000,000. — Zastopstva v Avstriji, Ogrskem, Jugoslaviji, Transilvaniji. Glavno zastopstvo za Istro Trst, Via San Nicolo št. 11.